Seinäjoella, maanantaisin

Yksityisnumeron hinta 1:—

Hämäläisiä siv. 3

LAKEUDEN SANA

Uudista heti Lakeuden Sanan tilaus

Numero 3

Kansanliikkeen äänenkannattaja

16. I. 1933

TOIMITUSVALIOKUNTA: VIHTORI KOSOLA, IIVARI KOIVISTO, REINO ALA-KULJU, MARTTI KANTELE, ILMARI TALVITIE, NIILO PIRILÄ

VAALIT LÄHENEVÄT

Vaalit lähenevät. Sen näkee kaikesta. Sanomalehdet, jotka vielä hiljan sisälsivät kansanliikkeestä vain "me tuomitsemme"-huutoja, nyt painostavat "kansanliikkeen suuria saavutuksia", nähtävästi kuullen, etteivät kansanliikkeen miehet enään muistaisi näitten samojen lehtien aikaisempia kannanottoja kansanliikkeeseen ja sen miehiin nähden.

Viime vaaleista on kansanliikkeellä vähän huonot kokemukset. Saatiinhan eduskuntaan n.s. lapualaisehdokkaita. Yksi heistä vain, ja sekin nainen, uskaltaa siellä seistä selvällä lapualaisella kannalla. Kun rintamamiesten kokoontuminen kiellettiin, ei ainoakaan ent. rintamamies ja lapualaisedustaja korottanut ääntänsä tätä kieltoa vastaan, vaan sen taas teki — nainen. Mutta nämäkin edustajat olivat puolueitten edustajia, jotka olivat saaneet keskushallitustensa hyväksymisen ja senmukaisen paikan listoilla.

Nyt, vaalien lähestyessä, yritetään ottaa selvää, mitä tuulia kansanliikkeessä puhaltaa. Ja puhaltaa siellä kahdenlaisia. Toiset ovat sillä kannalla, että omana ryhmänä vaaleissa yritettäisiin, toiset taas, että annetaan puolueitetn hoitaa vaalit. Puolueillehan ne kuuluvatkin vanhan käytännön mukaan. Ja milloin puolueissa havaitaan, ettei kansanliikkeestä enään ole mitään suoranaista hyötyä puolueelle vaaleissa, silloin kehoitetaan menemään vaaleihin omana ryhmänä, ja samalla sanotaan, että siten kansanliike on tullut puolueeksi, ja siihen suhtaudutaan sen mukaisesti. Tämä on ollut alunperin vihamiestenkin neuvo. Ja eihän tämä neuvo paremmaksi muutu ystävienkään suussa.

Mutta jotkut muistavat vielä senkin, ettei kansanliike koskaan ole ollut mikään puolueliike, vaan jo heti Lapuan ensimäisessä kokouksessa asettui puolueita vastaan. Ja sen nykyisessä ohjelmassa sanotaan tarkoituksena olevan puoluemielen hävittäminen. Ja puoluemieli syntyy vain puolueissa. Jos siis — näitten mukaan — kansanliike menisi omana ryhmänä vaaleihin, se samalla luopuisi alkuperäisestä periaatteestaan ja muuttuisi puolueeksi, siksi, jota se on vastustanut. Seurauksena olisi kansanliikkeen tuho. Joku puolue siitä kyllä voimistuisi, mutta kansanliikkeen olemassaolo on tälle maalle tärkeämpi kuin jonkun puolueen voimistuminen, vaikka omankin.

Jatko 2 sivulle.

Karva paljastuu

Belgian kommunistit ja sosialistit lyöneet kintaansa yhteen

Berlini, 15. 1. STT. Berliner Tageblattille ilmoitetaan sähkösanomalla Brüsselistä, että Belgian sos. dem. työväenpuolueen on onnistunut aikaansaada yhtenäinen työläisten rintama taistelemaan hallitusta vastaan. Kun sosialistiset ja kommunistiset kiihoittajat nyttemmin ovat yhteistoiminnassa, on syntynyt kokonaan uusi ja hallitukselle erittäin uhkaava tilanne. Maan kaikista osista saapuu tietoja mielenosoituksista, kokouksissa tehdyistä vastalausepäätöksistä ja lakoista. Erittäin huomiota herättävä on mieltenkuohu hiilikaivospiireissä, joissa mielet eivät viime kesän suurlakon jälkeen ole vielä täysin rauhoittuneet. Hallitus on ryhtynyt kaikkiin mahdollisiin varokeinoihin.

Malyginin haaksirikko

Kertomuksia onnettomuuspaikoilta

Oslo, 15. 1. STT. Longuearin kylästä lennätetään Norjan Sanomalehtitoimistolle kolmesta norjalaisesta, jotka lähtivät sieltä avustamaan karille ajanutta venäl. jäänmurtaja Malyginia, että miehet ovat nyt palanneet takaisin ja kertoneet joukon yksityiskohtia onnettomuuspaikalta. Kahteen kertaan he kertoivat pelastaneensa useita venäläisiä. Ensi kerran oli venäl. moottorivene törmännyt jäälauttaan ja saanut vuodon keulaansa, jolloin myös tuli oli syttynyt sen konehuoneessa. Norjalaiset huomasivat onnettomuuden ja pelastivat veneessä olleet. Toisen kerran oli eräs Malyginin pelastusvene joutunut myrskyssä ajelehtimaan. Se oli ajautunut kauas vuonon suulle ennenkuin norjalaiset ehtivät apuun ja saivat sen pelastetuksi. Venäläiset ovat pelastaneet suuren osan Malyginin lastia, mutta yhtä paljon on joutunut tuhon omaksi. Malyginin vauriot ovat siksi suuret, että laiva on tiivistettävä ennenkuin sitä voidaan irroittaa karilta, joka on noin 100 m. rannasta. Pelastustyö on keskeytyksissä kun odotellaan jäänmurtaja Leninin saapumista. Matkustajat on viety maihin, mutta suuri osa miehistöä on murtajassa.

29 MONARKISTIN jännittävä pakomatka

Lissabon, 15. 1. STT. Villa Gisnerosin vankilasta paenneet 29 espanjalaista monarkistia saapui tänään Lissaboniin. He ovat haastattelussa kertoneet, että heiltä meni matkallaan Portugaliin kaksi viikkoa. Pakolaiset kieltäytyivät ilmoittamasta, millä laivalla he matkan tekivät. He sanovat sen olleen 50 tonnin suuruisen kalastaja-aluksen, joka ei ollut edes kannellinen. Loppumatkalla pakolaiset kärsivät pahasti muonan ja juomaveden puutteesta.

Isossakyrössä

SUURI JUHLATILAISUUS ENSI SUNNUNTAINA

Isonkyrön Nuorisoseuran talolla on ensi sunnuntaina harvinainen juhla. Isänmaallisen kansanliikkeen toimesta silloin klo 2 päivällä alkaa juhla, jossa puheita pitävät past. Seppo, eversti Somersalo ja leht. Ala-Kulju. Muuna ohjelmana on mieskuorolaulua, torvisoittoa y.m. Kun kansanliikkeen eturivin puhujat nyt saapuvat Isoonkyröön, on selvää, että isänmaallinen väki läheltä ja kaukaa saapuu kuulemaan, mitä heillä päivänkysymyksistä on lausuttavana. Tilaisuus alkaa täsmälleen klo 2 päivällä.

Ylistarossa

ISÄNMAALLINEN JUHLA ENSI SUNNUNTAINA

Vaikka Valkoinen Viikko ei vielä ensi sunnuntaina alakaan, otetaan se kuitenkin siellä jo silloin vastaan, koska on onnistuttu saamaan paikkakunnalle huomattavia puhujia. Ensi sunnuntaina näet järjestetään kansanliikkeen toimesta Ylistaron Tapaninlinnaan suuri juhla, joka alkaa klo 17,30. Puhujiksi tulevat maanv. Vihtori Kosola, leht. Reino Ala-Kulju ja ev. Arne Somersalo. Lisäksi on triosoittoa, yksinlaulua nti Lila Kuivinen (säestää ins. Bergman) Kun junankulku niin tullessa kuin lähtiessäkin on kaikille sopiva, on toivottavaa, että koko Kyrönmaan valkoinen kansa rientää tilaisuuteen. Ja ehkäpä autokelitkin vielä myöten antavat, kenelle ei junankäyttö ole mahdollinen. Tapalininliinnassa siis tavataan!

Uusi "Jeanne d'Arc"

18-VUOTIAS VAPAUTTAJATAR

Cadix, 15. 1. STT. Casetviejasin asukkaat, jotka Vapaan Tasavallan epäonnistuneen julistuksen jälkeen t.k. 10 pnä pakenivat vuoristoon, ovat nyt palanneet ja heidät on vangittu. Joukossa on muuan 18-vuotinen tyttö, jota sanotaan Vapauttajattareksi ja joka on näytellyt huomattavaa osaa kumousliikkeessä.

Jääkentillä pelataan jo

Jääpallokausi alkoi varsinaisesti eilen. Helsingissä kohtasivat Pallokentällä Sudet ja H.J.K. Peli alkoi hyvin jännittävästi ja HJK pääsi alussa etenemään 2 maalilla Susien 0 vastaan. Pian Sudet kuitenkin tasoittivat päättyen puoliaika 2—2. Toinen puoliaika oli kokonaan Susien, ja peli loppui tulokseen 5—2 Susien hyväksi.

Viipurissa oli A-sarjan ottelu Hels. IFK:n ja Viipurin Palloseuran välillä. Kenttä loistokunnossa, mutta pelaajain kunto vielä hataraa. IFK voitti 1—0.

Lappeenrannassa oli Sudet 2:n ja L:rannan UM:n ystävyysottelu. LUM voitti 5—0. (Puoliaika 2—0).

† Kauno Kangas

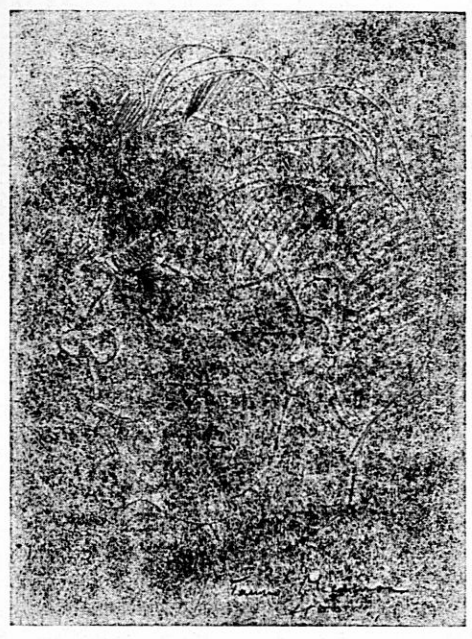

Miehiä poistuu riveistä. Kauno Kangas, jonka nimi läheisesti liittyy Lapuanliikkeen historiaan, on nyt saanut iäisyyskutsun podettuaan jo pitemmän ajan hivuttavaa tautia.

Kauno Kangas oli syntynyt Ylihärmässä 1902. Tultuaan ylioppilaaksi hän autautui lukemaan lääketiedettä Helsingin yliopistossa, mutta jonkun vuoden kuluttua luvut toistaiseksi keskeytyivät. Kun 1930 tapahtui suuri Lapuannousu, löysi Kangas paikkansa heti sen toimenmiesten riveissä. Jo samana kesänä näemme hänet Kosolan talossa liikkeen sihteerikanslistina. Tässä toimessaan hän osoittautui sekä uutteraksi että toimeensa täysin sopivaksi mieheksi, jonka luonne, vaatimaton, hillitty ja pidättyväinen, oli omiaan, kun oli kysymys usein hyvinkin edesvastuullisista ratkaisuista varsinaisten johtomiesten ollessa poissa matkoilla. Kauno Kangas joutuikin sihteerinominaisuudessaan sekä jo silloin että myöhemminkin usein ratkaisevasti vaikuttamaan liikkeen sisäisissä järjestelykysymyksissä, ja näkyvät hänen työnsä jäljet näissä suhteissa, kuten sanottu, liikkeen historian alkuajoista lähtien muistiinmerkitsemisen arvoisina. Luvut jäivät nyt lopullisesti, sillä kun liike virallisemmin organisoitui, jäi Kauno Kangas edelleenkin sen palvelukseen kanslianhoitajana ollenkin uskollisesti tässä toimessaan aina aikoihin joitakin päiviä ennen kuolemaansa, joka tapahtui kotona Ylihärmässä.

Kangas oli palavasti ja uhrautuvasti isänmaanmies. Mutta ne, jotka joutuivat lähemmin tekemisiin hänen hiljaisen persoonansa kanssa, oppivat pitämään hänestä henkilönä yleensäkin. Olkoot mullat kepeät riveistämme poistuneen nuoren aseveljen haudalla! Kätkeköön Isänmaa poikansa viime tomun isälliseen suojaansa Etelä-Pohjanmaan lakeuden kirkkomaassa.

"Europan olympialaiset"

Järjestettäneen joka neljäs vuosi

München, 15. 1. STT. Kansainvälisen Urheiluliiton asettama erikoiskomitea on ollut täällä koolla ja käsitellyt ehdotusta Euroopan mestaruuskilpailujen toimeenpanemisesta yleisurheilussa. Tehtiin joukko päätöksiä, joiden mukaan mainittujen kilpailujen pitämistä voidaan nyt pitää varmana. Päätökset alistettiin kuitenkin kansainvälisen neuvoston tutkittaviksi. Italia oli pyytänyt virallisesti mestaruuskilpailujen pitämistä 1934. Mestaruuskilpailut on ajateltu toimeenpantaviksi joka neljäs vuosi ja sisältäisi niiden ohjelma yleisurheilun miesten kaikki lajit samat kuin olympialaisissa. Kukin kansa saisi lähettää 2 osanottajaa joka lajiin. Isäntämaan olisi kustannettava 100 urheilijan matkat ja ylläpito.

Luistelu

EILISIÄ TULOKSIA

Kajaanissa jatkettiin eilen Pohjois-Suomen piirin luistelumestaruuskilpailuja hyvällä jäällä. Tulokset:

Nuorten sarja 500 m.: 1) P. Vilpponen OLS, 47,8. 2) O. Asplund, KHS, 48,2. 3) J. Uotinen, s.s. 52,7. — 5,000 m.: 1) Asplund, 9.46,2. 2) Vilpponen, 10.31. 3) Uotinen, 11.00.

Yleinen sarja: 1500 m.: 1) P. Lipasti, KHS, 2.48,2. 2) E. Lehtineen, JK 2.51,8. 3) J. Huotari, OL, 2.52. — 10,000 m.: 1) Lehtinen, 21.00. 2) Lipasti, 21.01,2.

S. Luistinliitto

ESITTÄÄ EUROOPAN LUISTINMESTARUUSKILPAILUT LOPETETTAVIKSI

Suomen Luistinliiton ylimääräisessä kokouksessa eilen asetettiin komitea laatimaan ehdotusta liiton sääntöjen kauttaaltaan uudistamiseksi. Keväällä julkaistaan liiton 25-vuotisalbumi. Päätettiin kääntyä Norjan ja Ruotsin luistinliittojen puoleen ehdottaen, että ne yhdessä meidän liittomme kanssa koettaisivat toimia Euroopan luistelumestaruuskilpailujen lakkauttamiseksi tarpeeettomina. Palloliiton puoleen päätettiin kääntyä esityksellä, että jääkentät, jotka ovat olleet miltei yksinomaan jääpalloilijoiden hallussa, jaettaisiin harjoitusajoiltaan myöskin luistelijain käytäntöön, niinikään, että jääpallojoukkueeet muutettaisiin 7-miehisiksi.

Viljaa

NEUVOSTO-KARJALAAN SUOMEN KAUTTA

Valtioneuvosto on päättänyt myöntää Neuvostoliiton Helsingissä olevalle lähetystölle luvan kuljettaa kuluvan tammikuun aikana 70,000 kg. ruisjauhoja ja 118,000 kg. kauroja käsittävän tavaramäärän Rajajoelta Lieksan aseman ja Inarin rajavartiopaikan kautta Neuvosto-Karjalaan.

SURISEVA KÄRPÄNEN, Hinta 2:-

Valmistaja ja tukkumyyjä ARCHIMEDES
Piirustus- & Kirjoitustarpeiden Oy.
TURKU, Linnank. 3. Puh. 2729.

I. K. L:n Juhlatilaisuus Isossakyrössä

on sunnuntaina t.k. 22 pnä täsm. klo 14 **Isonkyrön N.S:n talossa.**

Ohjelmassa torvisoittoa, tervehdyssanat, past. Seppo, juhlapuhe eversti Somersalo, mieskuorolaulua, puhe leht. Ala-Kulju. Lopuksi Maamme torvisoiton säestyksellä.

Kansanliike

KESKI-POHJANMAAN PIIRITOIMIKUNNAN KOKOONPANO.

Viime lehdessä jo kerroimme I. K:n Keski-Pohjanmaan piirin järjestäytymisestä, että piiritoimikuntaan valittiin yksi jäsen ja varajäsen piirin kustakin pitäjästä. Nämä henkilöt ovat seuraavat: joht. J. Andersson Kokkolasta, varalle insinööri Soini Pohjanpalo, maanvilj. J. H. Kentala Kaustisilta, varalle maanvilj. Eino Hautakoski, maanvilj. Juho Pakkala Vetelistä, varalle neuvoja Aimo Mäkelä, opettaja A. Nousiainen Perhosta, varalle työnjoht. M. Kulmala, kaupanhoit. J. Laakso Lohtajalta, varalle maanvilj. J. Lokasaari, maanvilj. Armas Ainali Himangalta, varalle apteekkari Relander, nimismies Otto Gråsten Kalajoelta, rautatienvirkamies J. Hynninen Sievistä, varalle opettaja M. Katila, isännöitsijä Viljo Helin Toholammilta, varalle maanvilj. Herman Kerttula, kunnallislautak. esimies Kinnunen Lestijärveltä, varalle U. Skog.

Piirijohtokunnan kokoonpano tarkistettuna on seuraava: tohtori O. A. Hokkanen, johtaja J. Andersson, pankinjoht. A. Kivestö, maanvilj. E. Miekkoja ja opettaja M. Katila, varalla liikemies Lauri Haikola, maanvilj. Eino Hautakoski ja isänn. V. Helin.

ETELÄ-HÄMEEN PIIRI. JÄRJESTÖ PERUSTETTU.

Perjantaina pidettiin Hämeenlinnassa Hämeen Suojassa Isänmaallisen Kansanliikkeen Etelä-Hämeen piirijärjestön perustava kokous. Kokouksessa, jossa oli läsnä m.m. prof. Br. A. Sundström, oli edustettuna kolmisenkymmentä Etelä-Hämeen pitäjää.

Piirijohtoon valittiin maist. R. Hedman Vanajasta, maanv. E. Pirilä Janakkalasta, tilanom. B. Senttilä Humppilasta, agron. S. Honkala Vanajasta ja kapt. L. Veijola Lahdesta. Varajäseniksi tulivat maanv. Martti Hinkka Sääksmäeltä, kapt. B. Fallenius Riihimäeltä, maanv. Eino Koskinen Holiolasta ja pomologi Olavi Collan Tyrvännöstä.

Lisäksi keskusteltiin kokouksessa kansanliikkeen järjestäytymisestä, valmistautumisesta valtiollisiin vaaleihin, "Valkoisen Viikon" viettämisestä y.m.

HAMINAN OSASTON PERUSTAVA KOKOUS

pidettiin t.k. 12 p:nä Haminan sk.-talossa. Kokouksen avasi piiritoimikunnan jäsen tukkukauppias Emil Nikkinen puhuen vapaussodan meille jättämästä perinnnöstä, jota kaikkien isänmaataan rakastavien kansalaist. on valppaina vartioitava, jottei maamme uudelleen sortuisi kommunismiin. Näin yritti jo käydä, mutta kansamme pelasti v. 1930 talonpoikaismarssi. Puoluemieli on kuitenkin uudelleen nostanut päätään ja suuret arvot ovat jälleen joutuneet kevytmielisen puoluejuonittelun ja taktikoimisen välikappaleiksi. Sentähden puolueista riippumattoman kansanliikkeen toiminta on maamme menestymiselle aivan välttämätön.

Yksimielisesti päätettiin perustaa kansanliikkeen Haminan paikallisosasto. Toimikunnan vakinaisiksi jäseniksi valittiin tukkukaupp. E. Nikkinen, maisteri Alpo Lankila, asemapäällikkö O. Aittola, liikkeenjohtaja Arvi Zitting ja liikemies N. Tulikoura sekä varajäseniksi pankinjohtaja William Sipilä, toimitusjohtaja Vihtori Ahola, taloudenh. A. Salava, konttoristi Lauri Melttari ja autonkulj. Olli Riihelä.

Toimikunnan huoleksi jätettiin toiminnan lähempi järjestely sekä edustajain valitseminen Lapualla ensi helmikuun alkupäivinä pidettävään kansanliikkeen koko maata käsittävään kokoukseen.

Toimikunta valitsi puheenjohtajaksi asemapääll. Aittolan, varapuheenjohtajaksi johtaja Zittingin, rahastonhoitajaksi pankinjoht. Sipilän ja sihteeriksi konttoristi Melttarin.

LAKITEOLLISUUDEN KUKKASIA

YKSITYISMETSÄLAKI JA OMISTUSOIKEUS

Tämän talven metsänhakkuutöitä aloteltaessa on taasenkin, kuten kuluneina hakkuukausinakin, usea metsänomistaja joutunut ihmettelemään sitä, ettei oman metsänsä kanssa saa menetellä niin kuin itse haluaa, vaan on käynyt niin, että kun on työt saatu alkuun, on metsään tullut herra, joka on kysynyt: "Kenenkä luvalla?" ja vaatinut lopettamaan työt sekä järjestänyt isännälle kuten rikolliselle ainakin haasteen ja sakot selkään.

Tutustuessa tähän lakiin ja seuratessa sitä käytännössä tulee ajatelleeksi; Mikähän todella tämän lain tarkoitus on? Joutuu ihmettelemään, onko se todella porvarillisen valtion ja sen enemmistöltään porvarillisen eduskunnan laatima asetus, sillä sen henki viittaa pitkälle sosialisoimisen tiellä. Mieleen tulee, liekö sen laadintaan osallistuneet muut kuin ne, joiden päämääränä on muunkin yksityisomistusoikeuden ja kansalaisvapauden tuhoaminen, ja joiden mielestä metsät hidaskasvuisina ovat jo hyvissä ajoin ihanneytheiskunnalle turvattavat.

Muut lakimme ovat sen luonteisia, että niitä sovelluttaessa on syytetylläkin oikeuksia ja mahdollisuuksia saada ainakin näkökantansa kuultavaksi, mutta k.o. lain edessä ei syytetyllä ole muuta mahdollisuutta ammattimiehenäkään kuin tyytyä siihen mitä joku vähän metsäkoulua käynyt poikanulikka suvaitsee mielijohdettaan noudattaen määrätä, joko vuosiksi lopettaa metsästä myyntihakkuu kokonaan, tai sieltä heidän leimauksensa mukaan hakata lahoja ja jonkun verran koippuroita, eli tavaraa sellaista, jolla ei ole suurtakaan rahaarvoa ja jota ei halkoinakaan tahdo kaupan saada. Mutta siitä huolimatta on näille tuppautuneille neuvonantajille maksettava työstään niin korkea palkka, ettei se nykyään olekaan mikään pikkuraha ennestäänkin rahapulassa olevalle metsänomistajalle. Jos näille hakkuutarvettaan valittaa on vastaus: "Täytyy olla tulevillekin polville metsää". Miksei asia näinkin ole, mutta välttämätön tarve myös vaatii osansa, sillä ei kukaan lystikseen metsäänsä hakkaa. Ja varmasti jokainen mielellään olisi kauniin arvometsän omistaja, mutta hätäänty neellä ei siihen ole varaa, on maksettava verot ja velkain korot, ellei, niin on edessä nykypäivien tuttu kohtalo, maantie. Eikä konnultaan joutuneen isännän jälkeläisillä ole mitään iloa siitä, että suvun kotitalossa on arvokas metsä. Ja tuskin he siunaavat lakia, jota he saavat kenties kiittää siitä, että ovat kotinsa menettäneet.

Paikallisilla kuntain valitsemilla metsälautakuntain jäsenillä on kylläkin lakia sovellutettaessa verrattain paljon sananvaltaa, mutta heistä useatkaan eivät tätä tiedä, eivätkä muutenkaan tunne lakia senkään vertaa kun sitä on yleensä kenelläkään tunnettavissa. Ja sitä paitsi kunnallisvirkailijoita valittaessa useinkin vähän katsotaan valittavan henkilön asiantuntemukseen, etualalla tahtoo olla puolue-, varallisuus- y.m. suhteet henkilön persoonallisuudessa.

Lain alkuaikoina joutuivat varsinaiset metsänomistajat vähemmän lain kanssa kosketuksiin, ja siksi se tähän asti on suurelle yleisölle pysynyt verrattain tuntemattomana. Lainvalvojat kohdistivat silloin kaiken huomionsa liikemiehiin, jotka metsänomistajain tuotteet rahaksi muuttivat. Nämä on nyt suurelta osalta vararikossa ja saavat he suurimpain tappioidensa joukkoon melkein poikkeuksetta laskea metsälain tuottamat vahingot. Nyt on tilallisten vuoro, sillä tämä suureksi paisunut virkamiesjoukko etsii itselleen työtä, ettei heitä aivan turhiksi yhteiskunnan ylläpidettäviksi huomattaisi.

Kyllä olisi jo korkea aika eduskunnan ottaa tämäkin laki perinpohjaisen tarkastuksen alaiseksi, sillä tällä lailla on suurelle joukolle pikkuvaraisia metsänomistajia niin suuri merkitys, ettei sitä ole lakia laadittaessa aavistettukaan. — Laitettakoon laissa syytetyllekin turvaa ja metsänomistajallekin oikeuksia saada nauttia niitä arvoja joita se on itselleen pahan päivän varalle säästänyt. Suotakoon hänellekin oikeus pätevillä henkilöillä todistaa asiansa silloin, kun epäilee mielivallan uhriksi joutuneensa. Tehtäköön siihen kuuluva ohjesääntö niin selväksi, ettei sitä saa tulkita kuten kulloinkin parhaaksi näkee, jos nimittäin koko lakia edelleenkin suuren virkamiesjoukon ylläpitäjänä ja metsänomistajain n.s. "järkiperäisen" metsänhoidon opettajana katsotaan välttämättömäksi.

Useain metsänomistajain toivo olisi, että kansanliikkeen kannattajiin kuuluvat edustajat tutustuisivat lakiin perinpohjin ja koettaisivat saada siihen sen kipeästi vaatimat korjaukset, ennenkuin sen tuomat tuhot käyvät kovin useille kohtalokkaiksi.

Asiasta kärsinyt.

Karhun käpälästä

Tämä oli siis "Sihvon viikko".

Olihan se paukku sekin. Elikkä "tapaus", niinkuin diplomaattisella kielellä sanottaisiin. Sellaistahan täällä maailmassa on: toisinaan ylösnostetaan, toisinaan alaslasketaan. Jotkut voivat olla jopa "kolmasti komennettuina".

Olisi kai tästäkin asiasta yhät ja toista puhuttavaa, ja eräät lehdet näkyvätkin täyttelevän sillä palstolaan. Mutta kun on parasta, että armeijan sisäiset asiat saavat olla meidän puoleltamme rauhassa, niin olkoot. Ainakin nyt, kun on tapahtunut niinkuin on.

Sensijaan vielä pieni sana niistä vihreistä niityistä. Kun eräät kansanliikkeen miehet ja varsinkin papisto on nostanut "kynällisen kansanliikkeen" kulttuuriliberalismia vastaan, jatkuu punalehdistössä haukku oikein ulvonnaisten tyyliin. Viimeisin sensatio siitä taholta on käsky: Irti kirkosta, Suomen työläiset! Sosialidemokraattarismi näkee pöpöjä keskellä päivää. Se on näkevinään, kuinka meillä muka palataan — keskiaikaan. Senvuoksi julkaistaan demojen päälehdessä päivittäin artikkeleita, jotka kiihoittavat kansaa kirkosta eroamaan. Niissä oikein kehoitetaan jokaa kuntaan perustamaan keskuselimet, jotka hoitavat tuon "valtaisan eroamisen'. Matkitaan suurta joukkonimennuuttoa! Ja sanotaan: "Kiirehtikää, kiirehtikää, menkää ja erotkaa kirkosta ennenkuin kaikki on myöhäistä".

Mikähän siinäkin on myöhäistä?

No, ovathan demot tästä asiasta pitäneet ääntä ennenkin. Heidän mukaanhan "uskonto on yksityisasia", mutta puoluedogmeissa se heillä ei koskaan ole ollut yksityinen, vaan tapeetilla iskusanana tämä kehoitus on elänyt niinkauan kuin Siltasaari sirkustaan on ylläpitänyt. Mutta mikä merkillinen paikka siinä sitten on, kun Suomen työväki ei olekaan eronnut, joitakin poikkeuksia lukuunottamatta. Olisikohan niin, että sitä "totellista temokratiaa" on sittenkin peräti vähänlaisesti, vaikka puoluenapamiehet numeroissaan pullistelevatkin kuin sammakko. Kunpa vaan ei kävisi tässäkin lopuksi kuin sadun sammakolle. Sekin oli peräti ylpiä, mutta kuinkasta kävi?

Saapas nyt sitten näkee, kuinka käy tässä uusien kiihoitusten.

Ja merkillisin punktumi tässä jupakassa vihreistä niityistä on siinä, että sasulaisille linjoille — mitä tulee past. Muroman otteen arvostelemiseen — on liittynyt, lukuunottamatta useita hensinkiläisiä kulttuurin "esitaistelijoita", myöskin itse — arkkipiispa. Se on jo sensatio, joka herättää melkolaista uteliaisuutta.

Nähtäväksi jää, mitä seuraa siitä, että past. Muroma tulee nyt ja sanoo arkkipiispalle julkisessa lehtikirjeessä esim. seuraavat sanat:

"Te olette selittänyt Jumalan sanaa väärin Suomen kansalle... Herra arkkipiispa, Te näytte ymmärtävän jotain Jumalan rakkaudesta, mutta Jumalan vanhurskaudesta on Teillä heikko käsitys... Olen murheellinen tähtenne, herra arkkipiispa".

Tähän sopiikin jo panna toistaiseksi piste. Henkien taistelu on tosiaankin yltynyt. Ja me maalliset pikkuviskaalit pyörittelemme päätämme. Sehän kai meillekin sallitaan. Odottaen, mitä tuleman pitää:

Karhunpenikka.

Ostamme

kaikenlaisia

PROPSEJA

jokirannoilla, maantienvarsilla ja rautatieasemilla

GRANKULL & C:o

Kristiina - Puhelin 184

Mäntsälä ja Nivala

ARMAHDUSPYKÄLÄÄ ESITETÄÄN NIVALALAISILLEKIN

Pulaliikkeen lehti Kansan Sana julkaisee lauantaina artikkelin, jossa se rinnastelee Mäntsälän ja Nivalan kapinoita niistä annettujen tuomioiden valossa. Lehti jatkaa sitten:

"Molemmilla tapahtumilla, niin erilaisia kuin yksityiskohdiltaan ja tuomioiltaan ovatkin, on sikäli yhteistä, että ne osoittavat tilanteen levottomuuden maassamme ja käsittääksemme pohjautuvat taloudellisista tekijöistä. Ei niin, että Mäntsälän tapaus olisi missään suoranaisessa yhteydessä talouselämämme kanssa, mutta ne piirit, jotka sen lopulta panivat toimeen, eivät olisi koskaan saaneet niinkään suurta kannatusta, mink saivat, ellei pula-aika olisi tehnyt mielialaa levottomaksi ja kansalaisia herkiksi hakemaan oleviin oloihin korjausta jollakin toiminnalla. Nivalan tapahtumat todetaan hovioikeuden päätöksen perusteluissakin pulakaudesta johtuviksi.

Tämä puoli asiassa ansaitseekin huomion, sillä jos hovioikeuden päätös jää voimaan, merkitsee se sitä, että tuon jutun oikeuskulujen takia, jotka tuomittuina maksuina ja asianajajapalkkioina tekevät noin 80,000 mk., tulee pakkohuutokaupalla myytäväksi noin 30 taloa, ja kun nämä ovat nykyisten hintasuhteiden aikana ennestään täysivelkaisia, niin siirtyvät heidän velkansa takaajille, jotka useimmissa tapauksissa tällöin joutuvat myös ylikuormitetuiksi ja sortuvat. Tämä sarja saattaa jo käsittää parisataa taloutta, joukossa paljon sellaisiakin, joitten haltijat eivät suinkaan koskaan ole olleet kapinoimisen kannalla.

On tapahtunut lainvastaista, joka on tuomittava ja siinä kohden ovat lakipykälämme selvät. Mutta eikö löydy lakipykälää, jolla nämä taloudellisessa hädässään omavaltaisuuksiin eksyneet talonpojat armahdettaisiin. Ellei sellaista pykälää ole olemassa, niin on se tehtävä, sillä sitä vaatii nyt kansamme menestys. Lakihan on olemassa yhteiskunnan ja sen yksilöiden suojaamiseksi eikä hävittämiseksi. Nyt olisi astuttava esiin niiden miesten, jotka yhteiskunnan valtapaikoilla sanovat olevansa talonpoikaisväestön edustajina".

Vaalit...

Jatko 1 sivulta.

Kansanliike ei myöskään ole ollut parlamentaarinen liike. Sellainen oikeus on vain puolueilla. Se ei myöskään ole ollut parlamentarismia tukeva liike, koska se on osoittamalla osoittanut parlamentarismin suuria virheitä. Se on ollut vain kansanliike, joka on kerännyt piiriinsä isänmaallisen, puoluerajoista vapautuneen kansan. Tämä kansa on ilmoittanut, mitä isänmaallisen kansan mielessä liikkuu, ja saanut puoluemiesten hetkeksi tekemään parannuksenkin. Mutta parlamentarismia se ei ole voinut parantaa. Se, että kansanliike on pysynyt puoluerajojen ulko- ja yläpuolella, on ollut sen voima. Ja aina, kun sen voima on tullut ilmi, silloin vastustajat, nyt ystävätkin, kehoittavat kansanliikettä toimimaan vaaleissa puolueitten tavoin. Viisaat sanoivat, että vihollisista kyllä selviää, mutta ystävien kanssa on vaikeampaa.

Joka tapauksessa on siten, että ensi vaaleissa ratkaistaan kansanliikkeen kohtalo. Viime vaalien yli se säilyi kansanliikkeenä, ja vain sellaisena sillä on edelleenkin elämisen mahdollisuus. Puolue emme ole, puolueeksi emme tahdo tulla, siis olkaamme kansanliike.

V. V—o.

Tammisaaressa on lapualaisia

S. S.-demin numerossa6 kirjoittaa "Pilatus": "T:saaren lapualaiset, koko henkilökunta (vartijat), onnitelleet lapualaisjohtajia". Sanottakoon että Pilatuksen raatineen ei tarvitse olla huolissaan, kyllä niitä hirviöitä kuuluu olevan enemmänkin siellä. Ei se ollut kansanäänestys. Mielipide on Sos. Demille kauhistus, ammattikin rikos, mikäli ei ole kysymyksessä toverit valtion palveluksessa. Aseveli J. Pukki palveli vartijana mainitussa laitoksessa ja matkusti Kanadaan työn hakuun. Siellä hänet raa'asti murhattiin työpaikalla siitä syystä, että oli entinen vanginvartija ja ottanut osaa vapaussotaan. Tämä oli rikos suomalaisille marxilaisille parantajille. Mainittakoon, että samoja Pilatuksia olivat nekin, jotka 1918 murhasivat J. Pukin veijen. Pilatuksen seismograafi "aamulla" näytti T:saaren, koska sosraattien iskujoukot ovat lapualaisten läheisyydessä, myöskin valtion leivissä, joskin erikoisosakeyhtiön muonituksessa, näin pula-aikana. Samaa kapitalistista yhteiskuntaa palvelleet vartijoina nekin, jotka punakaartissa olon tähden erotettiin. Porvari näet oli suvaitsevainen ja otti tuhlaajapojat takaisin, joskin nämä taas uhkailevat paukutella punaisten pyssyillä sanoen olevan tarpeeksi panoksia lapualaisia varten. "Prokuraattori" M. Turkian aikakaudella valtion leivissä olevat, niinkuin kaartilaisetkin, olivat sikäli epäluotettavia, että panivat verilöylyjä käytäntöön vankiloissa ja täydensivät punakaarteja kuritushuonevangeilla, joiden asetakkeja von der Goltzin joukot ihmettelivät Helsingin lähellä ja kysyivät kansallisuutta. Palanneita ovat rokuristitkin T:saaren kautta kaartiinsa, kun lännen vähemmistö-punaupseerikoulussa vaihdettiin luennoitsijoita. Tammisaaresta palanneet toverit näemme taas ensimäisellä etapilla S. Sosdemin toimituksessa. Lapualaiset äkkäsivät olla tilaamatta sos. em. lehtiä, kun Sasu varotteli omiaan, että "ei penniäkään riistäjille". Suuri menekkipula se häiritsi Pilatustakin ja näemme, että ei tarvitse olla huolissaan, koska ukko valtio niinkuin porvari yleensä, suvaitsee punaisiakin luukulla.

Rintamamies.

POHJOIS-HÄME

rintamamiehen keskus

Vapaussodan aikana oli Pohjois-Häme se maakunta, joka kesti pystyssäpäin ehkäpä kovimman koettelemuksen, mikä maassamme silloin oli. Kaikki meiltä hävitettiin. Me saimme nähdä punaisen barbarismin kaikessa kukoistuksessaan. Me olimme rakentaneet kaupungin. Me olimme kyntäneet sarat. Me olimme kaivaneet ojat ja antaneet työtä ihmisille. Palkka tästä kaikesta oli punainen nauru ja mustat listat, joihin me näimme ihmisten nimiä piirrettynä siinä mielessä, että heillä ei ole yhteiskunnan rakentamistyön kanssa mitään tekemistä, heidät on poistettava. Moni lapsi ja moni äiti silloin vuodatti katkeria kyyneliä ja pani mieleensä, että maa, jota heidän esi-isänsä ovat kerran ojittaneet, on sittenkin pysytettävä oikeissa käsissä.

Me kiitämme pohjalaisia. He pelastivat maamme. He antoivat alkusysäyksen silloin, kun meillä vaikeinta oli. Me hämäläiset olemme sen kalliin perinnön voimamme mukaan koettaneet säilyttää. Monet vaikeudet näinä aikoina ovat koettaneet lannistaa meidän isänmaallista mieltämme. Vaikeuksista suurin ei suinkaan ole taloudellinen elämämme. Vaikeuksista suurin on sittenkin isänmaallisen mielen puute. Mutta me luotamme kansaamme. Hämeessä elää sittenkin isänmaa-ajatus. Jos meidän joukkomme onkin täällä harvalukuinen, on se sitä jämerämpi. Sillä sehän juuri on nähnyt punaisen kaaoksen kaikessa kaameudessaan ja siihen on silloin syttynyt sammumaton viha sitä saastaa vastaan, joka uhkaa kaataa isiemme maan. Isänmaahenki on täällä valkoisen rintaman henki. Siitä johtuu, että juuri täällä on voimakkaana kiteytynyt myöskin rintamamiestoiminnan henki. Siitä johtuu, että Vapaussodan Rintamamiesten Liitto on saanut keskuksensa tässä maakunnassa, jossa meidän pääkaupungissamme Tampereella liitolla on johtonsa, keskustoimistonsa ja äänenkannattajansa. Tampere on maamme punaisin kaupunki, jossa kunnalliselämä on punaisten holhouksen alaisena. Työttömyys on Tampereella huutavin, verot korkeat ja työttömien huolto huonoin. Esimerkkinä voimme mainita, että Tampereen kaupunginvaltuuston määräävän osan muodostavat sikäläiset sosialistit, t.s. työväenyhdistyksen johtokunnan jäsenet. Maaseudultakin on kuulunut työttömien piireistä ankaria kapinahuutoja tätä järjestelmää vastaan, koska tunnettua on, että eräät yksityiset liikkeet Tampereella ovat olleet valmiit tarjoamaan ruokaa työttömille halvemmalla kuin valtuuston hyväksi katsoma putiikki. Tämä yksi epäkohta. Toinen Paloniemen lepokoti. Tamperelaiset tietänevät sen asian paremmin. Veronmaksajain, t.s. porvarien näkökulmasta katsoen se asia on jo niin törkeä, että vapaata sanaa ei enää viitsi sen asian takia rasittaa. Edelleen me pohjoishämäläiset olemme saaneet huomata, että meidän rakentamamme kaupunki ei tarvitse enää rakentajiansa. Se Jumala, jonka pilkkaamiseen meillä tähän saakka ei ole ollut voimaa, on Tampereen kaupunginvaltuuston toimesta joutunut julkisen pilkan alaiseksi. Me pohjoishämäläiset, me maalaiset, me emme tätä suvaitse.

Tässä hajapiirtein ajatus elämästämme. Me emme tietenkään täydellisesti voi esittää, mitä meidän sydämessämme liikkuu, mutta me viittaamme esimerkkeihin selaisiin kuin Ruovesi, missä Baalin temppeli on kansanliikkeen toimesta pyhitetty nyt sen asian palvelukseen, joka on meidän. Toinen esimerkki samassa pitäjässä on myöskin tänä vuonna rakennettu korpraalikunnan talo, varottavaksi esimerkiksi niille, jotka kirous huulillaan käyvät ohi, ja loistolyhdyksi niille, jotka uskaltavat vilpittömin mielin käyttää sanaa isänmaa.

Tällainen on Pohjois-Häme. Jyrkät vastakohdat ovat meidät vieneet vihaan. Mutta viha vienyt meit' ei taisteluun. Me rakastamme maatamme. Toivomme sen kansan ylösnousemusta, toivomme sitä aikaa, jolloin me voimme kätemme ojentaen viitata tähän maahan ja sanoa: tässä on se maa, jossa vihdoin asuu rehellinen, väistymätön ja oikeamielinen kansa. Punainen Häme on ja sen täytyy olla valkoisen rintamamieshengen keskus!

Hämäläinen.

Ruoveden Saha o|y.

ottaa vastaan

rahtisahausta ja jauhatusta

KATVIO OSAKEYHTIÖ
Ruovesi

MYY

sahattua ja höylättyä puutavara

vaunulastittain myös
ostajan luo lähetettynä.

Kysykää hintojamme!

Ruoveden marssi

Kirjoittanut HEIKKI ASUNTA.
Säveltänyt VÄINÖ RAITIO.

Runon, taistolaulujen synnyinmaa,
Satakunnan vartijapylväs,
Sua viime hetkehen puolustaa
talonpoikaisrintama ylväs.

Se on korpeen vainiot kuokkinut,
kivet vääntänyt kuopistansa.
Se on sirpin tuskassa karkaissut,
se on jäykkä ja kestävä kansa.

Tuhotulvain alla se koskaan ei
ole kyyryyn painunut syyttä.
Vihamies jos raiskaten kaiken vei,
iti jäämissä isännyyttä.

Sadat vuodet vankkana kestänyt
sisu jäykkä on Hämeen harmaan.
Se on Aasian aikeet estänyt
ja se estää vieläkin varmaan!

Salot laajat, laakeat rintamaat,
selät jyrkät kalliovuorten,
sanat kuulkaa suorat ja painokkaat,
sanat vartijamiesten nuorten:

Joka notkon, vaaran ja harjanteen
tuhon vuolta me varjelemme.
Kuni aallot vaahtisen Tarjanteen
yli lyömme ja väistä emme!

Ja jos verta vuotaen meidän ois
osa kesken leikistä laata,
osan parhaan kohtalo silloin sois:
palan rakastettua maata.

Hallitaksia leivotaan

Bukarest, 15. 1. STT. Ministeristö saatiin eilen illalla valmiiksi. Ulkoministeriksi tulee Titulescu.

Ateena, 15. 1. STT. Casandaris on saanut tehtäväkseen uuden hallituksen muodostamisen.

Suinulan muistopatsas

PALJASTUS TAPAHTUU VERINÄYTELMÄN VUOSIPÄIVÄNÄ, T.K. 31 P:NÄ

Tampereen teknillisen opiston entisten oppilaitten yhdistyksen — Tampereen teknilliset r.y. — toimesta pystytetty Suinulan verinäytelmän muistomerkki on nyt lopullisesti valmistunut. Toissa tiistaina asetettiin muistomerkin jalustalle taiteilija V. R. Rautalinin suunnitteleman mallin mukaan hakattu miesfiguuri paikoilleen, minkä jälkeen muistomerkki verhottiin odottamaan verinäytelmän 15-vuotispäivänä, kuluvan tammikuun 31 päivänä, tapahtuvaa paljastustilaisuutta.

Muistomerkki on pystytetty Markkulan talon lähellä maantien vieressä olevalle kalliolle. Patsaan jalusta on pyramiidin muotoinen, pinta käsitelty n.s. verkkomuurin tapaan, ja on se rakennettu Markkulan talon mailta otetuista kivistä. Polvistuneessa asennossa oleva, katkennutta miekkaa kohottava miesfiguuri on hakattu Kurun harmaasta graniitista. Patsaan on kokonaisuudessaan valmistanut Suomen Graniitti Oy.

— **Leningradin väkiluku.** Vapaus kertoo, että Leningradin väkiluku joulukuun 1 päivänä 1932 oli 2,920,700 henkeä.

Tampereen Vapaudenpatsas

KYSYMYS Yleisradiolle

"Herättäjässä" julkaisee muuan lukija kysymyksen, joka sietää tulla tämänkin lehden lukijakunnan tietoon:

"Onko Suomen kansa jo niin kokonaan siveellisesti turmeltunut, että se jaksaa sulattaa ilman vastalausetta sellaista siveyttä loukkaavaa puhetta kuin Agapetuksen pakina radiossa uuden vuoden aattona klo 21 oli? Mainitsen siitä vain yhden ainoan lauseen: "Joka vuosi pitää saada uusi akka ja uusi puku" Kysyn: saako nyt tällaista sopimatonta törkyä levittää radion avulla koko laajaan Suomeen tuhansien lastenkin kuultavaksi? Siinähän tehtiin kevytmielistä pilaa avioliitosta. Tämä panee kysymään, minkälaisissa käsissä meillä on radio-ohjelmain järjestely. Ja missä ovat Suomen kunnialliset naiset, kun ei ole kuultu heidän kääntyneen radio-ohjelmain järjestäjien puoleen vaatimuksella, ettei vastedes tällaista tapahtuisi? Vai onko jo kirves pantu puun juurelle sen poikki hakkaamista varten".

Lapualaisnaamoja

Esittää tällä kerralla
E. Etukoipi

Tri PALMÉN
Ruovesi.

Kunnanlääkäriyhdistyksen puheenjohtaja j.n.e. Mukava mies. Tykkää villieläimistä, ihmisistä y.m. luontokappaleista. Rakentaa par'aikaa Ruovedelle museota ja ottaa osaa muihinkin terveellisiin rientoihin. Ei pelkää kuolemaa, koska on lääkäri.

A. U. KOSKINEN
Ruovesi.

Metsänhoitaja, mikä seikka ei estä häntä myöskin turmelemasta metsää. (Sahaamalla ja höyläämällä). Katvio Oy:n päätirehtööri, humoristi y.m. Ei ota osaa salahankkeisiin.

LAHONEN, UUNO.

Yksityisyrittäjä, Ruovesi. Tuntee nimenkin. Sk:n esikuntamies, lipunkantaja, pankkiprokuristi y.m. Voimasekä komean rouvan — mies. Suosikaa ilmoittajiamme! Lahoset & K:nit, Ruovesi, Ruhala ja Väärinmaja.

KIVISTÖ, HERMAN,

maanviljelijä, Ruovesi, Toimen mies, vaikka luonteeltaan hiljainen ja hieno. Harkitsee ennenkuin tekee, ja tekee sitä harkitummin. Omistaa kotiseutumuseon.

PIIRTO, IIKKA,

opettaja. Syntyisin ilmajokelainen, toimintamiehenä ruoveteläinen, mielipiteiltään lapualainen. Ruovesi-lehden pää, apuna

V. J. RANTANEN,

kollegiaalinen ja mukava mies, vaikka ei tunnekaan erikoista myötätuntoa kommunisteja kohtaan.

SARA, OSK.,

Ruovesi. Koulun opettaja ja pienviljelijä vaikka ei viljelekään pikiä. Samonnut aikoinaan 20 km. kinttupolkuja pari kertaa viikossa pitääkseen yllä musiikkipuolta pitäjässään. Kykenee vieläkin samoilemaan, vaikka onkin kohta ikämies.

PÖYTÄNIEMI, EETU,

maanviljelijä, ent. opettaja ja nykyinen järkimies. Pitää kunniassa talonpojan ammattia ja kurissa kommunisteja. Puhuja.

Sarja jatkuu.

Varatuomari V. Nurminen
Ruovesi.
ajaa asioita
kaikissa oikeusasteissa.

Sementtikattotiiliä

valmistaa ja myy **KYRÖSKOSKEN SEMENTTIVALIMO.** Tiilet tehdään uusimallisella koneella, ne ovat kauniisti väritettyjä, eivätkä kaipaa allaan päre- tai huopakattoa, joten tulenkestävätkin katot tulevat hyvin huokeiksi.

E. L. Kivimäki

Lahonen & K:nit
Ruovesi

PAIKKAKUNNAN
vanhin
KAUPPALIIKE
palvellut asiakkaitaan

AINA kaikkien tyydytykseksi.

KALEVASSA Vielä muutamia päiviä klo 6,15 - 8

Rakkautta ja shampanjaa

Räiskyvänilоinen saksalainen menestysoperetti.

HOTELLI SEURAHUONE

IISALMI Omist. Iida Bolander Puh. 346

Aamiaista tarjoillaan kello 10—13

Päivällistä „ kello 16—18

Kahvia, teetä, virvokkeita sekä lämpimiä ja kylmiä voileipiä koko päivän

Ajanmukaiset hinnat Kokteilu hyvä

Ravintola suljetaan klo 23,30

Poliisikunnan kunnia

JAARITUSTA POLIISISTA, TUOMAREISTA Y.M. MAINIOISTA MIEHISTÄ. LAKEUDEN SANALLE KIRJ. W. SAIMAN.

III. "Ymmärrätkös, mitä luet?"

(Jatkoa 2 numeroon.)

Olemme melkein kokonaan jättäneet kyrjään alussa vihjaamamme vaatimattomat omat muistomme poliisista, tuomareista y.m. mainioista miehistä — jotka muistot muutenkin ovatkin enimmältään vaisoisia (niistä ehkä lähemmin joskus toisessa yhteydessä). Tahallisesti olemme esittäneet sellaisen etevän kirjailijamestarin kuin Anatole Francen pari kuvausta, nekin perin lyhennettyinä. Mutta tämänluontoisia kuvauksia saisi kirjallisuudesta, kuten edellä on mainittu, miten paljon tahansa; muistammehan kaikki esim. englantilaisen A. Conan Doylen klassilliset kertomukset Sherlock Holmesin y.m. poliisimiesten seikkailuista (näihin kehoittaisimme kaikkia maamme poliisimiehiä vakavasti tutustumaan). Kaikesta huolimatta jotkut arv. lukijamme voivat kenties huomauttaa, että edellisessä luvussa kertomamme esimerkit ovat vanhentuneet, koska niistä tapauksista jo on kulunut noin 30—50 vuotta.

Ottakaamme siis tähän vielä joku tuoreempi esimerkki! Meillähän on sellaisia aivan vereksiäkin saatavissa.

Turun hovioikeudessa kuulusteltiin viime syyskuun 14 p:nä, Mäntsälän jutun yhteydessä, valallisesti niitä henkilöitä, jotka olivat olleet läsnä Maakuntahotellissa Turussa vuoden 1931 marrask. 16 p:nä pidetyssä L.L:n kannattajain kokouksessa. Ja tässä kuulustelussa tuli ilmi valian hämmästyttäviä seikkoja! Lukuisa joukko todistajia kertoi, etteivät he ole poliisikuulusteluissa puhuneet sellaista, mitä kuulustelupöytäkirjoihin oli merkitty, vaan että kuulustelijat olivat laatineet pöytäkirjat jopa aivan päinvastaisiksikin sille, mitä kuulusteltavat olivat kertoneet. Olipa vielä tilanhoitaja J. J. Salmista koskevan pöytäkirjan loppuun jälkeenpäin tehty lisäys, joka oli aivan vastakkainen pöytäkirjan edelliselle sisällölle! Kaikki nämä todistajat vakuuttivat muuten, ettei Maakuntahotellissa pidetyssä kokouksessa ollut valmisteltu mitään vallankaappaushankkeita.

Syyskuun 19 p:nä toimitettiin hovioikeudessa vielä ristikuulustelu mainittujen pöytäkirjain selvittämistä varten. Haastetut EK:n osastopäälliköt A. Rydman, K. E. Kalkkinen ja Y. Kares sekä etsivä L. Teräs todistivat ensin, että kuulustelupöytäkirjat oli laadittu säännöllisellä tavalla; mutta — heidän selityksistään ynnä toimeenpannusta ristikuulustelusta selvisi lopulta kuin selvisikin, että niihin sittenkin oli tullut törkeitä virheellisyyksiä. (Kts. U. Suomi n:ot 250 ja 255 v. 1932.) Etenkin hra A. Rydmanin laatimilla pöytäkirjoilla tuntui olleen "omituisia taipumuksia saada kasvannaisia eli viittauksia", jotka niihin "ilmestyvät joko kuulustelun jälkeen tai joita ei sieltä saada pois kuulusteltavan vaatimuksistakaan". (Ajan Sana n:o 170.)

Ja ajatelkaas: "Poliisikuulustelupöytäkirja ei voi muodostua vääräksi", koska "käytännössä oleva kuulustelumenetelmä takaa sen paikkansapitävyyden", julisti rikospoliisin päällikkö tuomari Hyvärinen komiasti H S:in ja S. S:in kautta syysk. 16 p:nä. Mitäs nyt siihen sanot, Turun Sanomain Fredriksonni, oletko kierrellyt jotain taloa epäilyttävin elein? — Tai kysykäämme kuten Grimmin saduissa kuningas kysyi pikku piikaiselta: "Oletkos pistänyt soppaan jotain pahuksen-vietävää?" Joka tapauksessa: Jos hrat kuulustelijat vain olivat lueskelleet H. S:ia ja S. S:ia yhtä hartaina kuin esim. hra Jalanderilla on ollut tapana, niin olihan aivan luonnollista, että heidän emotionaalis-volitiivinen (tunteellis-tahdollinen) logiikkansa meni — Mänttälän kaivoon.

— — —

Olemme edellisessä antaneet eräiden menneitten muistojen sekä aika- ja asiakirjain puhua. Sen kautta esiintynee selvemmässä valossa se viimeinenkin naukuminen, johon H. Sanomat kuten koko "laillisuuslehdistö" Mäntsälän jutun johdosta parahti. — Ja palataksemme jälleen siihen, mistä alotimme, nimittäin kysymykseen maan poliisikunnasta, me saamme nyt todeta, että H. Sanomat aivan suotta lähti sen kunniaa pelastamaan. Itse pääasiasta, että kansalaisten yleensä tulee järjestysvaltaa ja sen eri jäseniä kohtaan osoittaa arvonantoa ja luottamusta, siitä olemme, kuten alussa jo sanoimme, H. S:in kanssa samaa mieltä. Mutta edellisen luvun alussa harventamamme syyttelyn suhteen menneet niinkuin nykyisetkin tositapaukset ovat, kuten olemme nähneet, omansa auttamattomasti särkemään H. Sanomain komiat ritarinhaaveet. Ei siinä nimittäin lainkaan ollut mitään "törkeätä poliisin kunnian loukkaamista ja sen nauttiman arvovallan alentamista", kun oikeistolehdet Turun hovissa esiintyneistä poliisipöytäkirjoista kertoivat tosiasioita, jotka "laillisuuslehdistö" olisi tahtonut kansalta salata. Ja että H. S. lisäksi nimitti sitä "valheelliseksi syyttelyksi" ja "herjailuksi", se on vain lehden vanhaa vääristelyä, urheilua, jossa se näkyy pyrkivän maailmanennätykseen. —

Mitä vihdoin siihen vakavaan asiaan, poliisikunnan kunniaan tulee, jonka olemme ottaneet näitten jaaritustemme otsakkeeksi, emme aio ryhtyä sitä tässä yhteydessä lähemmin käsittelemään. Ennenkuin hellitämme kynämme, pyydämme kuitenkin lopuksi siitäkin asiasta lausua muutaman tärkeän sanan.

Ensinnäkin on huomattava, että myöskin poliisikunnan kuntoisuus on riippuvainen siitä yleishengestä, mikä koko kansassa vallitsee. Tiedämme, että kaikki kulttuurikansat ovat pitäneet etenkin Jumalaa ja isänmaata pyhänä ja rakkaana. Ja kun poliisikunnan toimena on valvoa kansalaisten järjestystä ja tapoja, niin johtuu näistä perusteista mielestämme se selviö, että poliisikunnan kunnia lyhyesti sanoen on siinä, kykenevätkö sen jäsenet elävästi tajuamaan, mitenkä Jumalan sekä isänmaan kunnia ja koko kansan menestys heitä heidän toiminnassaan velvoittaa. Heillä täytyy siis olla etenkin Jumalan laki, nuo kymmenet käskyt, selvillä ja omatunto valveilla. Ja heitä täytyy myös aina elähyttää ehdoton uskollisuus Suomen sinivalkoista lippua kohtaan — uskollisuus, jota heidän tulee myöskin muitten kansalaisten puolelta vaatia. Nämä tärkeät periaatteet edellyttävät poliisikunnassa korkeata kansalaiskuntoa, jumalanpelkoa, uskollisuutta, rehellisyyttä. Ne edellyttävät myös, ettei tässä virkakunnassa mitkään salavehkeilyt, provokatiot, väärät ilmiannot, puolueellisuus y.m. itämaiset iljetykset saa saada jalansijaa. *) Sillä koko yhteiskuntajärjestys lepää suurelta osalta virkakunnan kunnollisuuden varassa; se edellyttääkin sen vuoksi siinä tavallaan "erehtymättömyyttä", vaikka tämä tietenkin on vain ihanne, jota kohti voidaan ja tuleekin pyrkiä.

Mutta voidakseen saavuttaa korkean siveellisen ja ammatillisen tason, tulee poliisikunnan myöskin harrastaa sivistyksen hankkimista jäsenilleen. Siinä on paitsi erityistä koulutusta otettava käytäntöön myös hyvää kirjallisuutta, jonka lukemista poliisimiesten tulee harrastaa. Eräs tähän tarkoitukseen erittäin sopiva kirja olisi mielestämme: R. Hermanson, Oikeus ja uskonnolliset totuudet. Porvoo 1921. Toinen, erittäin tärkeä teos, joka olisi mielestämme koetettava hankkia ainakin maamme suurempiin poliisikonttoreihin miehistön luettavaksi, on: H. J. Boström, Sankarien Muisto, Helsinki 1927. Tästä voidaan paitsi vapaussodan muista sankareista, lukea myös niistä lähes 60 poliisimiehestä, jotka silloin joutuivat vuodattamaan verensä isänmaan multaan.

J. K.

Saamme lopuksi vielä lausua kiitoksemme arv. hra A. L:lle, Raumalla, joka ystävällisesti meille ilmoitti, mistä santarmijuttu oli alkuisin. Hämmästyksellä havaitsimme, ettei se sila lainkaan niin vanhasta kirjasta oltukaan. Teos on: F. H. B. Lagus, Muistelmia ja kuvauksia kielitaistelun ajoilta. W. Söderström Oy. 1924. Mikä täten tiedoksi mainittakoon. — Toiste tapaamme lukijan muissa "jaarituksissa".

Kirjoittaja.

*) Muistutamme vain entisistä santarmien ilkitöistä sekä äskeisistä Hiekkalan katalasta kaatokirjeestä ja Haapalaisvainaan vehkeistä.

Voimistelu

KANSALLISET EILEN VIIPURISSA.

Unkarin—Suomen voimistelumaaottelukarsinnat ja samalla kansalliset kilpailut suoritettiin eilen Viipurissa. Taso varsinkin yleisessä sarjassa oli korkea. Tulokset:

Yleinen sarja: 1) H. Savolainen, YV, 145 p. 2) M. Uosikkinen s.s. 140,3 p. 3) A. Saarvala KK. 136,7 p. 4) E. Teräsvirta VR. 136,4.

Nuorten sarja: 1) E. Turunen VR. 198,3. 2) M. Hietamies KK. 143. 3) S. Kokkonen KUV. 137.

KAUPPA VENÄJÄN KANSSA

"Vapaa Karjala ja Inkeri" kirjoittaa ylläolevalla otsikolla varustetun kirjoituksen, josta saksimme muutaman kohdan:

Venäjän neuvostojuutalaisten ja länsimaiden porvariston välinen kaupankäynti on ollut jatkuvasti huvittavaa ilveilyä. Tätä seuraillessa on syrjäinenkin saattanut tulla monasti yllätetyksi sen häpeällisen ja anteeksiantamattoman nöyryytyksen johdosta, mikä mainittuun kaupankäyntiin on melkein poikkeuksetta aina liittynyt. Neuvosto-juutalaiset nim. ovat pitkin matkaa, niinkuin osaksi on sanomalehtiuutisistakin saatu havaita, vetäneet porvarillisia kauppakumppaneitaan häikäilemättömästi ja vähääkään ujostelematta "huulesta", aivan kuin sokeita konsanaan.

Euroopan lukuisat liikeyrittäjät ja ennen kaikkea hallitukset ovat kuluneenkin kymmenen vuoden aikana saaneet kouraantuntuvasti tuta, mitä on olla kauppasuhteissa nykyisen Venäjän hallituksen kanssa. Nekin niukat tiedot, mitä Venäjän kanssa käydystä kaupasta on julkisuuteen pirahtanut, osoittavat, että asiat eivät ole niinkuin niiden pitäisi olla. Mutta miltähän näyttäisikään tämä Venäjän kanssa käytävä kauppa, jos kaikki sitä koskevat tiedot, kommunistien porvaripetokset ja porvarien pettymykset, tulisivat yleisön tietoon? Varmaankin ne hämmästyttäisivät kaikkia, sillä niin uskomattomia asioita ne sisältävät.

Viime vuonna esim. Venäjän hallitus yllätti koko maailman sillä, että se kieltäytyi suorittamasta Saksalle sitoumuksiaan ja lainojaan. Mutta hävyttömyys ja röyhkeys kohosi huippuunsa, kun Venäjä samanaikaisesti anoi Saksalta uutta lainaa. Samoin on käynyt moniin muihin maihin nähden. Venäjän nykyinen hallitus on, niinkuin tiedetään, kieltäytynyt maksamasta Venäjän entisiä valtiolainoja ja kuitenkin se on jatkuvasti kärkkynyt niiltä uutta luottoa ja ihme kyllä — se on saanutkin sitä. Tämän uuden luoton turvissa on Venäjän hallitus voinut pysyä pystyssä ja toteuttaa punaisia pyrkimyksiään Venäjällä ja muualla.

Entä Venäjän varsinainen kaupankäynti? Viime vuonna, kuten sekin on vielä jokaisen muistossa, Venäjän ja Latvian hallitukset rähjäsivät keskenänsä sen takia, että Venäjä oli kylmästi rikkonut kauppasopimustansa. Tuonti nim. Venäjältä Latviaan oli paisunut ylettömän suureksi, Latvien viennin Venäjälle tyrehtyessä melkein kokonaan, vaikka niiden kauppasopimus edellytti tuonnin ja viennin tasavertaisuutta mainittujen maiden kesken.

Kaupasta puheen ollen voisimme viitata lisäksi siihen, että Venäjä on saanut jatkuvasti myydä puutavaroitaan, hiiltään, viljaansa ja naftaansa polkuhintoihin maailman markkinoilla, eikä porvarihallituksilla ja talousmiehillä ole ollut sen suhteen mitään sanottavaa. Tosin se ihme saatiin panna merkille (sekin tapahtui armon vuonna 1932), että Englannin puutavaratrustin johtohenkilö esitti eräässä engl. aikakauslehdessä selostuksen, jolla hän hämmästytti koko maailmaa. Hän nim. väitti, että puutavaran polkukauppaa ei harjoita Venäjä, vaan sitä tekevät Suomi ja Ruotsi. — Onpa aikoihin eletty! Tosiaankin!

Tämänkaltaista kaupankäyntiä se tosiaan on ollut. — Oikeata narrin ilveilyä! Rahahimossaan on länsimaailman porvaristo niin tyystin sokaistunut, että se ei ollenkaan älyä tekojensa seurauksia. Yhdeltä puolen tämä kauppailveily tukee sitä olotilaa, jossa parhaillaankin elää Venäjän sataviisikymmenmiljoonainen kansa ja toiselta puolen se jouduttaa sitä hetkeä, jolloin Venäjän kaltaiseen kaaostilaan joutuisi koko maailma.

Kaupankäynti nykyisen Venäjän hallituksen kanssa on suuri häpeä ja rikos. Senvuoksi toivomme hartaasti, että porvarimaiden hallitukset, talousyhtymät ja kauppafirmat lopettavat kauppansa Venäjän kanssa, ennenkuin se on myöhäistä.

Ei tullut

KAUPPASOPIMUSTA RUOTSIN JA SAKSAN VÄLILLE.

Tukholma, 15. 1. STT. Virallisesti ilmoitetaan: T.k. 4—11 pnä Ruotsin ja Saksan välisestä uudesta kauppa- ja merenkulkusopimuksesta käytyjen neuvottelujen jälkeen on todettu, että edellytyksiä Ruotsin kannalta tyydyttävän sopimuksen aikaansaamiseen ja neuvottelujen jatkamiseen ei nykyisin ole olemassa. Ruotsin valtuuskunnan jäsenet ovat palanneet kotiin. Voimassaoleva sopimus päättyy helmik. 15 pnä.

Maailmankauppa

Pienentynyt vuonna 1932 21 %:lla.

National Foreign Trade Council, New Yorkissa, julkaisi toissa perjantaina tavanmukaisen vuosikertomuksensa. Siinä julkaistujen laskelmien mukaan oli maailmankauppa viime vuonna vähentynyt 21 prosenttia. Edelleen on siinä laskettu maailman koko viennin arvon viime vuonna käsittäneen vain 16 ½ miljaardia dollaria, sen vuonna 1931 oltua 21 miljaardia dollaria.

— **Uutta eduskuntataloa** ilmoitettiin tähän mennessä käyneen **katsomassa** 100,300 henkeä.

1 L. RAVINTOLA KESKUS Seinäjoki, Valtionk. 16 Puhelin 381

Täydelliset anniskeluoikeudet.

ATERIOIKAA viihtyisässä ravintolassamme. Aamiaisia 10—13. Päivällisiä 10—18. Kuukausiruokailijoille alennusliput edullisia. Annoksia koko päivän. Tunnetusti hyvää kahvia y.m. virvokkeita. Funktioskabinetti kokous- y.m. tilaisuuksiin tilauksesta. Ulkotilaukset toim. huolella ja nopeaan.

HUOM.! HUOM.!

Avasimme myymälän Seinäjoella

Etelä-Pohjanmaan Maanviljelysseuran talossa, Kauppak. N:o 7 keskiviikkona t. k. 11 p:nä.

Toivomme hyvillä tavaroilla, auliilla, nopealla palveluksella ja kohtuullisilla hinnoilla, saavuttavamme suuren yleisön suosion.

Täydellinen ruoka-, seka- ja siirtomaantavarain kauppa.

Pumpulikankaita, Lyhyttavaroita, Höyheniä, Kapokkia, Villaplokkia, Virkapukutarpeita y. m.

Kunnioittaen:

RAUTATIELÄISTEN KAUPPA O.Y.

Seinäjoki, Tampere, Jyväskylä.

Kansalaiset! Huomio!

Kun silmäilee nykyisin kotoisia punikkilehtiämme, tekee heti sen havainnon, että huolimatta yhä kiristyvästä pulasta on kapitalismin tuhoa huutava marxilainen sosialistilehdistömme täynnä liikemiesten ilmoituksia.

Tämä tuntuu jo mahdottomalta ja hullunkuriselta, eikä tavallinen lapualainen jaksa sitä käsittää.

Ajatellapa esimerkiksi, että eräänkin pienen sosialistisen lehtirievun uudenvuoden-numerossa, jossa joku kansainvälinen internationaali uudenvuodenjulistuksessaan kehoitti tunnettuun tyyliin murskaamaan kapitalismin ja perustamaan sosialistisen suunnitelmatalouden (tietysti Neuvosto-Venäjän malliin), oli yhteensä tuhansien markkojen ilmoitukset paikkakunnan kauppiailta ja muilta yksityisyrittelijöiltä. Ja vaikka lehtiriepu on ehdottomasti pienin ja huonoin sen seudun ilmoitusväline, piti näidenkin raukkamaisten liikemiesten täten allekirjoittaa tämä julistus.

Selvä on, että sosialisteille kelpaa tyhmien kapitalistien raha, mutta eivätkö nämä liikemiehet koskaan herää näkemään tätä petosta? Eivätkö he huomaa, että sosialistit juuri taistelevat heitä vastaan kehoittaen lukijakuntaansa kannattamaan omia "osuus"-liikkeitään ja karttamaan yksityisiä. Joskus ehkä joulun aikaan, kun lehti saa runsaasti ilmoituksia, pidetään vähän aikaa suu pienemmällä, mutta heti sen jälkeen alkavat taas raivokkaat hyökkäykset näiden lehtien ylläpitäjiä vastaan.

Useat näistäkin ilmoittajista kuuluvat suojeluskuntaan ja useimmat ovat ainakin porvarillisiin lukeutuvia!?

Mainitun sosialistilehden taloudellinen asema on niin huono, ettei se olisi tänä pula-aikana millään kestänyt ilman näiden liikemiesten suosiollista apua ja tukea.

Kansalaiset!

Nykyaika on vetänyt rajan punaisen ja valkoisen välille. Kaikkien eteen tulee ratkaistavaksi kysymys, kumpaanko kuuluu. Me emme saa kannattaa sellaista liikettä ja liikemiestä, joka työntää rahansa meidän vihollisillemme pitäen heidän parhaimpia kiihoitusvälineitään yllä, meitä kaikkia vastaan!

Varokaa näitä, sillä on vielä olemassa isänmaallisiakin liikemiehiä ja liikkeitä, jotka kannattavat ainoastaan isänmaallisia lehtiä. **Katsokaa tarkkaan aina, ketkä ilmoittavat esim. valkoisissa lehdissä eivätkä koskaan anna punikkilehdille kannatustaan.** Sellaisia tulee ainoastaan ja aina suosia. Ilmoittakaa sellaisissa liikkeissä, että olette tulleeet sinne **sen takia**, niin voitte saada paremmat kaupatkin. Ja yksinkertaisesti on jokaisen valkoisen kansalaisen velvollisuus huomauttaa punikkeja hännysteleville liikemiehille heidän tekojensa moraalittomuudesta ja sanoa irti suhteensa sellaisiin. Tämä taistelu on nyt alotettava ja se päättyy kyllä varmasti meidän voittoomme, sillä ostava yleisö on enimmältään valkoinen.

K. H.

Syrjänen hävisi

Tukholma, 15. 1. STT. Kansainvälisessä nyrkkeilykilpailussa otteli tänään suomalaisista enää vain keskisarjan Syrjänen, jossa hänen puolalainen vastustajansa sai pistevoiton. 1 erä oli tunnustelua. 2 erässä Syrjänen sai vaarallisen osuman leukaansa ja hänelle laskettiin 7. 3 erässä löi puolalainen meikäläisen lattiaan, mutta kesti Syrjänen kuitenkin ottelun loppuun. — Loppuloksia ei vielä pouleen yöhön mennessä saatu.

Maila-Jussit

pitivät vuosikokouksensa eilen Seinäjoella Keskus-Ravintolassa. Luettiin vuosikertomus ja tilit, jotka hyväksyttiin. Seuran ensimäinen toimintavuosi oli päättynyt aluemestarititteliin saamiseen. Suursarjaan pääsy ei vielä onnistunut, mutta ensi suvena yritetään uudelleen. Maakunnan pesäpalloilu on saanut M. J:sta tuen ja turvan, ja sen antamista opetuksista tulee taso varmasti nousemaan.

Johtokunnan vaali toimitettiin niissä merkeissä, että sen muodostavat Helsingissä olevat opiskelijat, koska seuran talvitoiminta tapahtuu kokonaan siellä ja samat miehet tulevat kesäksi Pohjanmaalle. Puheenjohtajaksi valittiin Heikki Kuoppamäki, muiksi johtokunnan jäseniksi Valto Järvi, Masa Hakola, Olavi Kuusisto, Mauri Vuorinen, varalle L. Koivisto ja L. Bergroth.

Vielä keskusteltiin naisosaston perustamisesta, ja jätettiin se sekä ensi kesän toimintasuunnitelman laatiminen johtokunnan huoleksi.

— **Kunniaosoitus.** Oslo, 15. 1. STT. Prof. Carolus Lindberg on ansioistaan Pohjoism. rakennuspäivillä nimitetty Pyhän Olavin ritarikunnan komentajaksi.

Opetusta

Pianon ja Urkuharmonin soitossa

antaa Seinäjoella kantt. O. Huhtamäki. Lähemmin puhel. 85.

Lihalientä, Piirakoita

Kuumia nakkimakkaroita saatavana joka ilta 8—½ 3 yöllä. Kioskista torilla.

Halutaan vuokrata

1 hellahuone tai huone ja keittiö

torin läheltä Seinäjoella. Vast. t. l. kontt. nimim.: "Heti".

Autonkulj. S. A. Mäkelä

Turku. Puh. 3244.

LAKEUDEN SANA

Päätoimittaja: Vilho Viita.

Lehti ilmestyy joka maanantaiaamu.

Toimitus jo konttori Seinäjoella Koulukadun 3:ssa Seinäjoen kirjapainon yläkerrassa. Puh. 85. Avoinna arkipäivisin klo 10—16, sunnuntaisin klo 16—24.

Tilaushinnat:

Koko vuosi 30 mk., puoli vuosi 20 mk., neljännesvuosi 10 mk., kuukausi 4 mk.

Tilauksia vastaanottavat maan kaikki postikonttorit ja rautatiekirjakauppa Oy:n myymälät, asiamiehet sekä lehden konttori.

Ilmoitushinnat:

Tekstin jälkeen 1 mk., ennen tekstiä ja tekstissä 1:20 mk. palstamilliltä. — Jatkuvista ilmoituksista alennus.

Seinäjoki 1933, Seinäjoen kirjapaino.